

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Katowicach

LKA .410.023.02.2016
P/16/040

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/16/040 – Funkcjonowanie placówek wsparcia dziennego dla dzieci
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Katowicach
Kontroler	Bogusława Pala, specjalista k.p, upoważnienie do kontroli nr LKA/164/2016 z dnia 14 września 2016 r. (dowód: akta kontroli str. 1-2)
Jednostka kontrolowana	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Imielinie, ul. Imielińska 87, 41-407 Imielin ¹
Kierownik jednostki kontrolowanej	Agnieszka Sorek, Kierownik Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Imielinie ² (dowód: akta kontroli str. 3-4)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

W ocenie Najwyższej Izby Kontroli³, w okresie objętym kontrolą⁴, MOPS zapewniał dzieciom potrzebującym wsparcia instytucjonalnego, pomoc w formie placówki wsparcia dziennego (Świetlicy Socjoterapeutycznej⁵). Na bieżąco prowadzony był monitoring sytuacji dzieci z rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych lub zagrożonych kryzysem, choć brak było sformalizowanych procedur monitorowania i identyfikacji takich rodzin.

Rodzinom tych dzieci Ośrodek oferował pomoc asystenta rodziny oraz pomoc finansową i materialną. Ponadto rodziny te były wspomagane pomocą pracowników socjalnych w załatwianiu spraw bieżących. Poza powyższymi, MOPS nie oferował innych form pomocy w zakresie wzmocnienia kompetencji rodzicielskich, takich jak konsultacje psychologiczne, pedagogiczne, grupy wsparcia, grupy terapeutyczne.

Opracowane diagnozy sytuacji w zakresie opieki nad dzieckiem i rodziną na poziomie lokalnym odnosiły się ogólnie do problemów społecznych występujących w Mieście. W opracowaniach tych nie zawarto wniosków (rekomendacji) dotyczących działań z wykorzystaniem form określonych w ustawie o wspieraniu rodziny.

W Świetlicy zapewniono wychowankom dobre warunki pobytu, spełniając wymogi określone w §3 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 13 października 2015 r. w sprawie wymagań lokalowych i sanitarnych, jakie musi

¹ Zwany dalej „MOPS” lub „Ośrodkiem”.

² Zwana dalej „Kierownikiem Ośrodka”, pełniąc jednocześnie nadzór nad działalnością Świetlicy Socjoterapeutycznej.

³ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna. Jeżeli sformułowanie oceny ogólnej według proponowanej skali byłoby nadmiernie utrudnione, albo taka ocena nie dawałaby prawdziwego obrazu funkcjonowania kontrolowanej jednostki w zakresie objętym kontrolą, stosuje się ocenę opisową, bądź uzupełnia ocenę ogólną o dodatkowe objaśnienie.

⁴ Lata 2013-2016. dla realizacji celu kontroli wykorzystane zostały także dane statystyczne i dokumenty strategiczne gminy z lat wcześniejszych.

⁵ Zwanej dalej „Świetlicą”.

spełniać lokal, w którym ma być prowadzona placówka wsparcia dziennego⁶. W Świetlicy zatrudniano osoby posiadające niezbędne kwalifikacje, zgodne z wymogami art. 26 ustawy o wspieraniu rodziny.

W Świetlicy brak było dokumentów na potwierdzenie współpracy z placówkami oświatowymi, a ankietowani nauczyciele zwracali uwagę na konieczność poszerzenia zakresu współpracy Świetlicy ze szkołami.

W działalności MOPS stwierdzono następujące nieprawidłowości:

- nie opracowano indywidualnych planów pracy z wychowankami określonych § 24 ust. 3 pkt 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej⁷ oraz § 4 Regulaminu Świetlicy⁸ i nie dokonywano oceny efektów pracy z dziećmi, przez co niemożliwa jest ocena skuteczności działań Świetlicy,
- podano nierzetelne informacje do sprawozdania z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych - PARPA G-1 za 2015 r., o łącznej liczbie dzieci biorących udział w zajęciach prowadzonych w Świetlicy,
- stosowano nieprawidłową klasyfikację budżetową dla ewidencjonowania wydatków ponoszonych na działalność Świetlicy.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Dostępność i adekwatność opieki w formie placówek wsparcia dziennego, a także innych form pracy z rodziną w świetle potrzeb gminy

Opis stanu faktycznego

1.1. W latach 2013 – 2016 (I półrocze) pracownicy MOPS opracowywali diagnozy problemów społecznych, zawierające m.in. dane dotyczące problemów rodzin zagrożonych kryzysem i przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze, wykorzystywane na potrzeby przygotowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Imielin⁹ na lata 2011-2015¹⁰ i 2016-2020¹¹.

W Strategiach przedstawiono dane statystyczne za lata 2006-2010 i 2010-2014, m.in.: o liczbie rodzin z dysfunkcjami i osób w tych rodzinach, liczbie osób korzystających z pomocy w formie usług opiekuńczych, liczbie świadczeń i kosztach tych świadczeń, liczbie udzielonych zasiłków celowych, liczbie dzieci korzystających z posiłków w szkołach, ilości tych posiłków i kosztach z tym związanych. Wymieniono w nich również cele strategiczne, m. in. dotyczące wspierania rodzin w procesie wychowawczym dzieci i młodzieży. Podano kierunki działań w celu wsparcia rodziny i zapewnienia jej pomocy w procesie wychowawczym¹². Diagnozy

⁶ Dz. U. z 2015 r., poz. 1630, zwanego dalej „rozporządzeniem w sprawie warunków lokalowych i sanitarnych”.

⁷ Dz.U. z 2016 r., poz. 575 ze zm., zwana dalej „Ustawą o wspieraniu rodziny”.

⁸ Przyjętego Zarządzeniem Wewnętrznym Kierownika MOPS w Imielinie, nr 1/2013 z dnia 2 stycznia 2013 r. w sprawie wprowadzenia Regulaminu Świetlicy Socjoterapeutycznej działającej w ramach struktury organizacyjnej MOPS, zwanego dalej „Regulaminem”.

⁹ Zwane dalej „Strategiami”.

¹⁰ Przyjętej Uchwałą nr VII/32/2011 Rady Miasta Imielin z dnia 27 kwietnia 2011 r.

¹¹Przyjętej Uchwałą nr XIV/95/2015 Rady Miasta Imielin z dnia 22 grudnia 2015 r., zmienionej Uchwałą nr XVII/110/2016 z dnia 29 lutego 2016 r.

¹² M. in. takie jak: organizacja zajęć dla dzieci i młodzieży w celu rozwijania zainteresowań przez placówki oświatowe i kultury, organizacja ich wypoczynku, współpraca z organizacjami pozarządowymi w celu organizacji zajęć z zakresu kultury fizycznej i sportu dla dzieci i młodzieży, wspieranie rozwoju dzieci i młodzieży uzdolnionej sportowo oraz wspieranie edukacji w formie przyznawania stypendiów miasta Imielin, poprawa stanu zdrowia poprzez realizację programu profilaktyki i promocji zdrowia, promowanie wartości rodzinnych zakorzenionych w tradycjach kultury regionalnej.

odnosiły się ogólnie do problemów społecznych występujących w Mieście i nie zawierały wniosków (rekomendacji) dotyczących działań na rzecz wsparcia rodziny, prowadzonych z wykorzystaniem form określonych w ustawie o wspieraniu rodziny, np. takich jak: praca asystenta rodziny, prowadzenie placówek wsparcia dziennego dla dzieci i funkcjonowanie rodzin wspierających. Kierownik Ośrodka wyjaśniła, że diagnoza była przeprowadzona w związku z przygotowaniem Strategii, a aktualnie będzie przygotowana diagnoza, w oparciu o którą będzie opracowany program wspierania rodziny.

Diagnozy były opracowywane na podstawie: danych statystycznych zawartych w bazach MOPS, w Ewidencji Ludności Miasta Imielin i na podstawie informacji zawartych w „Niebieskich Kartach” wpływających do Zespołu Interdyscyplinarnego w Mieście, a także danych Powiatowego Urzędu Pracy w Tychach.

(dowód: akta kontroli str. 162-205, 275-277 480, 483)

Uwagi dotyczące
badanej działalności

Najwyższa Izba Kontroli zwraca uwagę, że w toku kontroli w MOPS stwierdzono, że:

1. Gmina nie posiadała programu wspierania rodzin wymaganego art. 176 pkt 1 ustawy o wspieraniu rodziny, zgodnie z którym do zadań własnych gminy należy opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny.

Burmistrz Miasta Imielin wyjaśnił, że rozpoczęto prace związane z opracowaniem programu wspierania rodzin *”na lata 2017 – 2020, który będzie integralną częścią Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Imielin na lata 2016 – 2020”*.

(dowód: akta kontroli str. 399-479)

2. Burmistrz Miasta Imielin, w latach 2013 – 2016, nie składał Radzie Miejskiej rocznego sprawozdania z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz nie przedstawiał potrzeb związanych z realizacją zadań w terminie do 31 marca każdego roku, ustalonym w art. 179 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny.

Jak wyjaśnił Burmistrz, roczne sprawozdania z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny za dany rok były przedstawiane Radzie Miasta wraz z corocznym sprawozdaniem z działalności MOPS, które zawierało m.in. realizację zadań z zakresu wspierania rodziny, sprawozdanie z działalności Miejskiego Zespołu Interdyscyplinarnego, Świetlicy oraz z działalności MOPS wraz z planowaną działalnością.

(dowód: akta kontroli str. 107, 113, 120, 404, 434, 467, 483)

W odniesieniu do tych wyjaśnień, NIK zwraca uwagę, że skoro w Mieście przyjęto, że sprawozdania, o których mowa w art. 179 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny będą stanowiły element rocznych sprawozdań z działalności MOPS, to działanie rzetelne wymagało, by roczne sprawozdania z działalności MOPS zostały przedstawione Radzie Miejskiej w terminie do 31 marca każdego roku.

Opis stanu
faktycznego

1.2. W latach 2013-2016 (I połowa) na terenie Miasta Imielin działała jedna placówka wsparcia dziennego – Świetlica funkcjonująca w formie specjalistycznej w ramach struktury organizacyjnej MOPS. Nadzór nad działalnością Świetlicy pełnił Kierownik MOPS.

(dowód: akta kontroli str. 5, 13)

Świetlica posiadała 30 miejsc dla dzieci. Przeciętna liczba dzieci korzystających ze Świetlicy w poszczególnych latach wynosiła: 20 w 2013 r., 27 w 2014 r. i w 2015 r. oraz 23 w 2016 (I półrocze).

(dowód: akta kontroli str. 132, 206)

W latach 2013-2016 (I półrocze) do Świetlicy przyjęto¹³: 42 dzieci w 2013 r. (z tego 30 dzieci na podstawie skierowań MOPS i 12 dzieci na podstawie zgłoszeń rodziców), 40 dzieci w 2014 r. (odpowiednio: 29 i 11), 33 dzieci w 2015 r. (odpowiednio: 24 i 9) i 26 dzieci w I półroczu 2016 r. (odpowiednio 23 i 2, a dodatkowo, w jednym przypadku zgłoszenia dziecka dokonała szkoła). W badanym okresie nie wystąpiły przypadki skierowania dziecka do Świetlicy przez Sąd.

Głównymi przyczynami kierowania dzieci do placówki w tym okresie były: ubóstwo rodziny (w kolejnych latach liczba rodzin wynosiła: 36, 35, 22 i 18); bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego (22, 24, 21 i 19); bezrobocie rodziców (21, 8, 15 i 14); alkoholizm rodziców (24, 14, 11 i 11); przemoc domowa (9, 10, 5 i 7) i niepełnosprawność (5 rodzin, 7, 6 i 5).

(dowód: akta kontroli str. 231, 232)

Liczba rodzin otrzymujących pomoc z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego w kolejnych latach badanego okresu wynosiła: 39, 39, 32 i 26. Liczba dzieci w tych rodzinach wynosiła, odpowiednio: 104, 105, 76 i 66. W kolejnych latach Miasto było w stanie zabezpieczyć w Świetlicy miejsce dla 28,8% 28,6%, 39,5% i 45,5% dzieci.

Jak podała Kierownik MOPS, liczba miejsc w placówce wsparcia dziennego była wystarczająca, gdyż jak dotąd nie wystąpiły sytuacje odmowy przyjęcia dziecka z powodu braku miejsc i wobec tego nie planuje się otwarcia nowej placówki. Dodała, że aktualnie większość z tych dzieci z uwagi na wiek nie kwalifikuje się do przyjęcia do Placówki.

(dowód: akta kontroli str. 206, 483)

W 2012 r. dokonano zmiany formy działalności placówki z opiekuńczo-wychowawczej na specjalistyczną. Według wyjaśnień Kierownika zmiana formy działalności spowodowana była wejściem w życie w 2012 r. ustawy o wspieraniu rodziny i określeniu w niej nowych form działalności placówek wsparcia dziennego, jak również z faktu, iż od 2010 r. placówka rozpoczęła wzbogacanie swojej pracy z dziećmi o zajęcia profilaktyczne i socjoterapeutyczne, a w 2012 r. opracowała i realizowała pierwszy program socjoterapeutyczny.

(dowód: akta kontroli str. 13, 14, 281-282)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki, w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

W Sprawozdaniu z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA - G1 za 2015 r., (Dział VIII – Profilaktyka szkolna i środowiskowa) MOPS podał zaniżoną w stosunku do faktycznej łączną liczbę dzieci biorących udział w zajęciach prowadzonych w Świetlicy, tj. 27 dzieci zamiast 33.

(dowód: akta kontroli str. 100, 121, 231)

¹³ W danych uwzględniono również dzieci przyjęte w ciągu roku, w miejsce tych, które zrezygnowały z uczestnictwa.

Jak wyjaśniła Kierownik Ośrodka, do sprawozdania omyłkowo podano średnią liczbę dzieci biorących udział w zajęciach świetlicowych.

(dowód: akta kontroli str. 389)

Opis stanu
faktycznego

1.3. Rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych korzystały z pomocy określonej w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej¹⁴, w tym:

- z zasiłków celowych oraz specjalnych: na zakupy m.in. opału, odzieży, środków czystości, leków, artykułów szkolnych, na remont mieszkania, dofinansowania do kolonii letnich dzieci, dofinansowania do wyjazdu dzieci na „zieloną szkołę”, z pomocy w naturze w formie m.in. paczek świątecznych dla dzieci, bonów towarowych na zakup żywności, biletów autobusowych,
- zasiłków okresowych (finansowych i w naturze),
- pomocy w formie posiłków dla dzieci w szkole,
- asystenta rodziny.

Ponadto rodziny te, jak podała kierownik, mogły korzystać z pomocy pracowników socjalnych w redagowaniu pism urzędowych, umawianiu wizyt lekarskich i niezbędnych spotkań. Dzieci z takich rodzin mogły korzystać z zajęć prowadzonych w Świetlicy.

Zdaniem Kierownika Ośrodka, najbardziej powszechnymi formami pomocy mającymi na celu zabezpieczenie prawidłowego funkcjonowania rodziny jest pomoc finansowa i pomoc w naturze, ale także pomoc w postaci pracy socjalnej i wsparcia ze strony Świetlicy, w sytuacji gdy rodzice wyrażają zgodę na udział dziecka w zajęciach. Według Kierownika najbardziej skuteczne są formy pomocy, które wpływają na rodzinę w różnych aspektach. Ważne jest wsparcie finansowe, w celu zabezpieczenia podstawowych potrzeb rodziny i ważna jest praca socjalna, pozytywne efekty przynosi również wsparcie asystenta rodziny. Dodała, że najtrudniej jest realizować pracę z rodziną pokoleniowo korzystającą z pomocy społecznej. Dla tych rodzin, w tym dla dzieci z tych rodzin pomocna jest praca Świetlicy, w której dzieci uczą się innych sposobów spędzania wolnego czasu, kulturalnego zachowania, wiary we własne możliwości, wyrównują braki w nauce. Istotne znaczenie mają również wspólne spotkania w Świetlicy rodziców z dziećmi, wpływa to na budowanie pozytywnych kontaktów rodzinnych w miłej atmosferze. Podczas tych spotkań dzieci mają możliwość zaprezentowania swoich zdolności i umiejętności.

Ośrodek udzielał rodzinom przeżywającym problemy opiekuńczo-wychowawcze ww. wsparcie asystenta rodziny, nie oferował jednak innych form pomocy w postaci poradnictwa psychologicznego, prawnego, terapii, mediacji grup wsparcia lub innych. Jak wyjaśniła Kierownik Ośrodka, rodziny, które wymagały takiej pomocy kierowane były przez pracowników socjalnych do Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie¹⁵ w Łędzinach oraz do Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Bieruniu¹⁶. Uczniowie szkół z terenu Miasta mogli natomiast korzystać z pomocy psychologów zatrudnionych w szkołach.

Ośrodek nie prowadził ewidencji liczby rodzin skierowanych do Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Łędzinach oraz do Poradni Psychologiczno-

¹⁴ Dz. U. z 2016 r., poz. 930 ze zm.

¹⁵ Zwanego dalej „PCPR” w Łędzinach.

¹⁶ Zwanego dalej „PPP w Bieruniu”.

Pedagogicznej w Bieruniu. Jednostki te również nie posiadały danych w tym zakresie.

(dowód: akta kontroli str. 127-128, 228-230, 647)

W badanym okresie nie wystąpiły przypadki nieprzyjęcia dzieci do Świetlicy.

(dowód: akta kontroli str. 231, 347, 354, 366, 375)

Z uzyskanych informacji od Dyrektorów Szkół¹⁷ wynika, że z zajęć prowadzonych przez Świetlicę korzystają wszyscy uczniowie Gimnazjum, którzy wymagają takiej opieki oraz większość uczniów Szkoły Podstawowej. Według Dyrektora Szkoły Podstawowej występują przypadki uczniów (4-5 uczniów w 2015 r. i 6 uczniów w 2016 r.), którzy powinni korzystać z pomocy Świetlicy, ale rodzice nie wyrazili zgody na ich uczestniczenie w zajęciach.

(dowód: akta kontroli str. 137, 139)

1.4. Wysokość zaplanowanych w budżecie Miasta środków na działalność Świetlicy uwzględniała potrzeby finansowe zgłaszane przez Kierownika MOPS. Kierownik Ośrodka zapewniła, że środki przeznaczone na funkcjonowanie Świetlicy były wystarczające do realizacji zadań.

(dowód: akta kontroli str. 231, 272)

Działalność Świetlicy finansowana była ze środków własnych gminy¹⁸ oraz dodatkowo z dotacji przyznanej przez Śląski Urząd Marszałkowski w 2013 r. i 2014 r. na zadanie pn. „Wzmocnienie działalności placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży funkcjonującej na terenie województwa śląskiego”.

Wydatki na prowadzenie Świetlicy ponoszone ze środków własnych gminy klasyfikowano w dziale 851 – Ochrona zdrowia, rozdziale 85153 – Zwalczanie narkomanii, 85154 – Przeciwdziałanie alkoholizmowi oraz w dziale 852 – Pomoc społeczna, rozdziału 85219 – Ośrodki pomocy społecznej i rozdziału 85295 – Pozostała działalność.

W latach 2013-2016 (I półrocze) wydatki Świetlicy wynosiły odpowiednio: 94,2 tys. zł (97,9% planu), 96,3 tys. zł (96,2% planu), 89,6 tys. zł (96,9% planu) i 44,7 tys. zł (44,8% planu), z tego:

- ze środków dotacji¹⁹ wydatkowano: 20,0 tys. zł w 2013 r. i 23,9 tys. zł w 2014 r.,
- ze środków własnych gminy wydatkowano: 74,3 tys. zł w 2013 r., 72,3 tys. zł w 2014 r., 89,6 tys. zł w 2015 r. i 44,7 tys. zł w I półroczu 2016 r., w tym środki pochodzące z opłat ze sprzedaży napojów alkoholowych wynosiły, odpowiednio: 17,2 tys. zł, 15,2 tys. zł, 40,3 tys. zł i 16,8 tys. zł.

Udział środków pochodzących z opłat ze sprzedaży napojów alkoholowych w łącznej wysokości wydatków poniesionych w badanym okresie na działalność Świetlicy wynosił, odpowiednio: 18,3%, 15,8%, 45,0% i 37,6%.

Wydatki na działalność Świetlicy ponoszone ze środków na pomoc społeczną wynosiły, odpowiednio: 57,0 tys. zł, 57,1 tys. zł, 49,2 tys. zł i 27,9 tys. zł i zostały w całości przeznaczone na zatrudnienie wychowawców placówki.

¹⁷ Na terenie Miasta Imielin działają dwie placówki oświatowe: Szkoła Podstawowa im. Kardynała Stefana Wyszyńskiego i Gimnazjum im. Powstańców Śląskich.

¹⁸ Ponoszonych: w dziale 851, rozdział 85153 i rozdział 85154, w dziale 852, rozdział 85219, rozdział 85295.

¹⁹ Ponoszonych w dziale 851, rozdział 85153 i rozdział 85154 i wydatkowane były m.in. na organizację wycieczek do kina, na basen, prowadzenie zajęć tanecznych, zakupy artykułów plastycznych do prowadzenia zajęć, organizację spotkań wigilijnych, andrzejkowych, zakup paczek świątecznych dla dzieci.

Udział wydatków na funkcjonowanie Świetlicy w łącznych wydatkach Gminy na pomoc społeczną w badanym okresie wynosił, odpowiednio: 2,5%, 2,5%, 1,7% i 1,1%.

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie wychowawców placówek wsparcia dziennego²⁰ w latach 2013 -2016 (I połowa) wynosiło, odpowiednio: 1.845 zł, 1.778 zł, 1.905 zł, 2.024 zł.

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie osób wspomagających pracę wychowawcy z tytułu umowy zlecenia w latach 2013 - 2016 (I połowa) wynosiło, odpowiednio: 1.568 zł, 1.514 zł, 1.119 zł, 1.739 zł.

(dowód: akta kontroli str. 244-246, 269, 282, 394, 396, 398)

W latach 2013-2016 (I połowa) Urząd Miasta nie przeprowadzał kontroli Świetlicy w zakresie spraw finansowych lub merytorycznych. W okresie tym ani do Urzędu, ani do MOPS nie wpłynęły żadne skargi na działalność placówki.

(dowód: akta kontroli str. 141, 485)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki, w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

W latach 2013-2016 MOPS ewidencjonował wydatki na funkcjonowanie placówki wsparcia dziennego nieprawidłowo, księgując je w dziale 852 – Pomoc społeczna, rozdziale 85219 – Ośrodki pomocy społecznej i 85295 – Pozostała działalność. Łączna kwota poniesionych wydatków ujętych w wymienionych rozdziałach klasyfikacji budżetowej w okresie objętym kontrolą wyniosła 191,3 tys. zł.

(dowód: akta kontroli str. 244)

Jak wyjaśniła Kierownik MOPS środki pochodzące z budżetu Miasta klasyfikowane były zgodnie z wytycznymi Urzędu Miasta.

(dowód: akta kontroli str. 279, 282)

W wyniku zmiany²¹ rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 2 marca 2010 r. w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych²², od 1 stycznia 2012 r. został wprowadzony rozdział 85206, w którym ujmuje się wydatki na wspieranie rodziny, zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny, m.in. na asystentów rodziny i rodziny wspierające. W związku z tym wydatki ponoszone na funkcjonowanie placówek wsparcia dziennego powinny być ujmowane przez samorządy w tym rozdziale klasyfikacji budżetowej.

Ocena cząstkowa

MOPS posiadał wiedzę o liczbie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych oraz rodzin zagrożonych kryzysem. Rodzinom tych dzieci Ośrodek oferował pomoc asystenta rodziny oraz pomoc finansową i materialną. Rodziny te były także wspomagane przez pracowników socjalnych w załatwianiu spraw bieżących. Poza powyższymi, Ośrodek nie oferował rodzinom dzieci innej pomocy w zakresie wzmacniania kompetencji rodzicielskich, m.in. w formie konsultacji psychologicznych, pedagogicznych, grup wsparcia, grup terapeutycznych, natomiast kierował je do PCPR w Lędzinach i PPP w Bieruniu.

²⁰ Z uwzględnieniem wynagrodzenia dodatkowego „13-pensji”.

²¹ Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 28 grudnia 2011 w sprawie zmiany rozporządzenia w sprawie klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych, Dz.U. z 2011 r., Nr 296, poz. 1758.

²² Dz.U. 2014 r., poz. 1053.

MOPS zapewniał dostęp do opieki sprawowanej przez pracowników Świetlicy wszystkim dzieciom, które na skutek niekorzystnych warunków środowiskowych miały m.in. trudności z nauką, trudności ze współdziałaniem w grupie. Zapotrzebowane przez Ośrodek środki finansowe zapewniały prawidłowe funkcjonowanie placówki wsparcia dziennego.

Opracowane diagnozy sytuacji w zakresie opieki nad dzieckiem i rodziną na poziomie lokalnym odnosiły się ogólnie do problemów społecznych Miasta i nie zawierały wniosków dotyczących działań na rzecz wsparcia rodziny, podejmowanych z wykorzystaniem form określonych w ustawie o wspieraniu rodziny.

Stwierdzone w MOPS nieprawidłowości dotyczyły: podania nierzetelnych danych do Sprawozdania z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA G-1 za 2015 r. o łącznej liczbie dzieci biorących udział w zajęciach prowadzonych w Świetlicy oraz stosowania nieprawidłowej klasyfikacji budżetowej dla wydatków ponoszonych na działalność Świetlicy.

2. Prowadzenie monitoringu sytuacji dzieci z rodzin zagrożonych kryzysem lub przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

Opis stanu faktycznego

2.1. MOPS nie posiadał sformalizowanych procedur/zasad identyfikacji rodzin zagrożonych kryzysem lub przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

Jak wyjaśniła Kierownik Ośrodka, w związku z tym, że Gmina jest małą społecznością lokalną, rodziny z problemami opiekuńczo-wychowawczymi identyfikowane były na bieżąco, poprzez informacje telefoniczne lub bezpośredni kontakt mieszkańców z instytucjami. Dane o takich sytuacjach były pozyskiwane także przez pracowników socjalnych, znających środowiska tych rodzin, przy współpracy placówek oświatowych, organizacji działających na terenie gminy, tj. Akcji Katolickiej i Zespołu Charytatywnego jak również dzielnicowych, radnych miasta i PCPR w Łędzinach. Ponadto, Kierownik wyjaśniła, że *„rodziny potencjalnie zagrożone kryzysem (czyli teoretycznie wszystkie rodziny z terenu naszej gminy, gdyż z doświadczenia wiemy, że kryzysy różnego rodzaju pojawiają się w rodzinach niezależnie od wykształcenia, wysokości dochodów czy stanu posiadania) objęte są w pierwszej kolejności pomocą przez najbliższe otoczenie oraz najbliższe środowisko, które w sytuacji pojawiającego się realnego zagrożenia kryzysem informuje nasz Ośrodek o takim zagrożeniu, co daje nam możliwość podjęcia stosownych działań”*.

(dowód: akta kontroli str. 275-277, 480, 483)

W latach 2013-2016 (I półrocze) liczba zidentyfikowanych przez MOPS rodzin przeżywających problemy w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczej wynosiła, odpowiednio: 39, 39, 32 i 26.

W 2015 r. Ośrodek powziął informację o jednej „nowej rodzinie”. Informację tę pozyskano od krewnych mieszkających w tym samym domu. Zgodnie z art. 11 ustawy o wspieraniu rodziny, pracownik socjalny przeprowadził rodzinny wywiad środowiskowy, a rodzina aktualnie korzysta z pomocy społecznej.

(dowód: akta kontroli str. 125-127, 206, 275-278, 385-386, 796, 802)

Liczba dzieci umieszczonych i przebywających w pieczy zastępczej wynosiła: pięcioro w 2013 r., dwoje w 2014 r. oraz pięcioro w 2015 r. i 2016 r. (I półrocze). Spośród dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej w 2013 r., troje wróciło do rodziny biologicznej w roku następnym.

(dowód: akta kontroli str. 206-207, 387, 389)

Ocena cząstkowa

MOPS monitorował sytuację dzieci z rodzin zagrożonych kryzysem lub przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, choć nie posiadał sformalizowanych procedur takiego działania. Ośrodek posiadał wiedzę o przyczynach pozostawiania dzieci w rodzinie zastępczej, a w przypadku powzięcia informacji o rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, MOPS podjął działania wynikające z art. 11 ustawy o wspieraniu rodziny i udzielił niezbędnej pomocy rodzinie.

3. Prawdliwość i skuteczność pracy placówek wsparcia dziennego.

3.1. Prawdliwość pracy placówki wsparcia dziennego

Opis stanu faktycznego

3.1.1. W wyniku zmiany Statutu MOPS²³, do jego zadań dodano prowadzenie Świetlicy Socjoterapeutycznej jako placówki opiekuńczo-wychowawczej wsparcia dziennego. Po wejściu w życie ustawy o wspieraniu rodziny, Rada Miejska zmieniła Statut MOPS²⁴, dodając zapis, że MOPS prowadzi placówkę wsparcia dziennego w formie specjalistycznej.

(dowód: akta kontroli str. 13-14, 21)

3.1.2. Zgodnie z Regulaminem do zadań Świetlicy należało m.in.: zapewnienie pomocy rodzinom mającym trudności w sprawowaniu opieki i wychowaniu dzieci, zapewnienie dzieciom wyrównania opóźnień rozwojowych i szkolnych oraz rozwijanie zainteresowań i uzdolnień, kształtowanie nawyków kultury życia codziennego i higieny, rozwijanie samodzielności oraz społecznej aktywności. Określono czas pracy Świetlicy: przez cały rok w dni robocze w godzinach od 12⁰⁰-18⁰⁰, natomiast w okresie ferii, wakacji i dni wolnych od zajęć szkolnych czas pracy uzgadniany miał być przez wychowawców Świetlicy z Kierownikiem MOPS, czas ten miał być dostosowany do potrzeb dzieci i miał wynosić co najmniej cztery godziny dziennie.

(dowód: akta kontroli str. 27-28)

Zgodnie z § 2 Regulaminu, prawo do pobytu dziecka w Świetlicy ustalał Kierownik MOPS na wniosek rodziców lub opiekunów prawnych, dyrektorów szkół, pracowników socjalnych MOPS lub na podstawie skierowania sądu. MOPS wymagał pisemnej zgody rodziców lub opiekunów prawnych dziecka na pobyt w Świetlicy.

(dowód: akta kontroli str. 26)

Na stronach internetowych MOPS nie zamieszczono podstawowych informacji dotyczących Świetlicy, tj. danych teleadresowych, celów, zadań, kadry.

Jak wyjaśniła Kierownik MOPS informacje o otrzymywanych dotacjach i organizowanych w Świetlicy imprezach zamieszczane były na stronach internetowych Urzędu Miasta oraz w prasie lokalnej. Dodała, że aktualnie trwają

²³ Uchwała nr XXXIV/176/2005 Rady Miasta Imielin z dnia 30 września 2005 r.

²⁴ Uchwała nr XXIV z 29 października 2012 r.

prace nad stroną internetową MOPS i dla Świetlicy stworzona zostanie odrębna zakładka.

(dowód: akta kontroli str. 387, 389)

3.1.3. Działalność Świetlicy, jak podała Kierownik MOPS, nie była uwarunkowana rokiem szkolnym. Dzieci przyjmowane były do placówki przez cały rok kalendarzowy, w zależności od potrzeb rodzin. Jeżeli rodzic wyraził zgodę na udział dziecka w zajęciach, dziecko jeszcze w tym samym dniu kierowane było do Świetlicy. Tam przedstawiane było grupie pozostałych wychowanków, a rodzic zapoznawany był z zasadami obowiązującymi w placówce, podpisywał niezbędne dokumenty i zgody. Wychowawcy Świetlicy mieli bieżący kontakt z rodzicami z uwagi na fakt, iż większość wychowanków codziennie odbierana była przez nich ze Świetlicy.

Ponadto, w ciągu roku dla rodziców i dzieci organizowane były: spotkania z okazji dnia matki, dnia ojca, dnia dziecka, spotkania świąteczne, grill na pożegnanie lata. Podczas tych spotkań rodzice wraz z dziećmi aktywnie uczestniczyli w organizowanych zabawach, rodzice zapoznawani byli z planami Świetlicy, tj. planowanymi imprezami organizowanymi przez Świetlicę, wyjazdami (m.in. na kolonie letnie), dodatkowymi zajęciami (np. tanecznymi, z dogoterapii).

(dowód: akta kontroli str. 108-109, 114-116, 121-122, 387, 389)

3.1.4. Zgodnie z wymogami § 2 Regulaminu rekrutacja dzieci odbywała się na podstawie wniosków MOPS, szkoły lub rodziców oraz jak podała Kierownik MOPS na podstawie opinii psychologów szkolnych, pedagogów oraz wychowawców świetlicowych rozpatrywanych przez Kierownika MOPS, który ustalał zasadność uczestniczenia dziecka w zajęciach świetlicowych.

Z rodzicami dziecka zawierano umowę podpisywaną w dniu przyjęcia dziecka do placówki, w której rodzic zobowiązywał się m.in. do: dopilnowania by dziecko regularnie uczestniczyło w zajęciach i informowania o nieobecnościach dziecka na zajęciach. Ponadto w odrębnych dokumentach rodzice zobowiązywali się do odbierania dziecka po zajęciach świetlicowych, wyrażali zgodę na: przetwarzanie danych osobowych, na wykorzystanie wizerunku dziecka, indywidualne konsultacje wychowawców Świetlicy z pedagogiem oraz psychologiem szkolnym w sprawie dziecka, udzielenie pierwszej pomocy, wezwanie pogotowia ratunkowego, przewiezienie dziecka do szpitala w sytuacji nagłej konieczności, udział dziecka w zajęciach rekreacyjno-sportowych, udział dziecka w wyjściach i wycieczkach pod opieką wychowawcy organizowanych w ramach zajęć dydaktycznych, wychowawczych, opiekuńczych i profilaktycznych; wgląd do dzienników elektronicznych w celu analizy wyników edukacyjnych dzieci.

Z wychowankiem podpisywano kontrakt, w którym określono normy obowiązujące w czasie uczestnictwa w zajęciach świetlicowych.

W badanym okresie żadne dziecko nie oczekiwało na przyjęcie do Świetlicy. Wszystkie dzieci, które wyraziły chęć uczestniczenia w zajęciach, zostały przyjęte.

(dowód: akta kontroli str. 26, 231, 387-390, 655)

Liczba dzieci zapisanych do Świetlicy w latach 2013-2016 wg stanu na styczeń każdego roku wynosiła odpowiednio: 27, 28, 27, 24 i nie przekroczyła 30 miejsc utworzonych w placówce.

Liczba utworzonych grup uwarunkowana była wiekiem wychowanków uczestniczących w zajęciach świetlicowych w danym roku. W Świetlicy działały maksymalnie trzy grupy dzieci: klasa 1-3, klasa 4-6 i uczniowie szkoły gimnazjalnej.

Ze względu na zmieniającą się liczbę dzieci uczęszczających do Świetlicy w zajęciach w poszczególnych grupach uczestniczyło od 9 do 12 dzieci, co nie przekraczało liczby 15 dzieci przebywających pod opieką wychowawcy w tym samym czasie, zgodnie z wymogiem art. 28 ust. 2 ustawy o wspieraniu rodziny²⁵.

(dowód: akta kontroli str. 347, 354, 366, 375, 482-483)

Liczba dzieci rozpoczynających rok szkolny w porównaniu do liczby dzieci, które ukończyły rok szkolny w kolejnych latach szkolnych wynosiła: 2013/2014 – 28 rozpoczynających i 28 kończących rok szkolny, 2014/2015 – 26 rozpoczynających i 22 kończących, 2015/2016 – 27 rozpoczynających i 15 kończących.

Największa liczba rezygnacji z udziału w zajęciach wystąpiła w roku szkolnym 2015/2016 r. Łącznie zrezygnowało 18 dzieci, jednocześnie do placówki przyjęto sześcioro innych wychowanków. Najczęstszym powodem rezygnacji z zajęć było: brak zgody rodziców na dalszy udział dzieci w zajęciach świetlicowych – 8 wychowanków, poprawa sytuacji materialnej rodziny – 5 wychowanków, wyprowadzenie się rodziny do innego miasta – 2 wychowanków, a także zmiana szkoły na ponadgimnazjalną, co wiązało się z ograniczeniami czasowymi dziecka – 1 wychowanka, nauka w szkole podstawowej z oddziałami integracyjnymi w innym mieście, co wiązało się z dojazdami dziecka i ograniczeniami czasowymi – 1 wychowanka, kształcenie indywidualne – 1 wychowanek.

Jak podała Kierownik Ośrodka *„pobyt dziecka w Świetlicy jest dobrowolny, wnikający z indywidualnych potrzeb dzieci i rodziny. Rodzice są zobowiązani do informowania wychowawców o nieobecności dzieci, często o tym zapominają i wychowawcy telefonicznie ustalają powód nieobecności dziecka”*. Dodała, że trudno jest zmobilizować rodziców do wyrażenia zgody na udział dziecka w zajęciach w Świetlicy, w sytuacji gdy brakuje nakazu sądowego. Taki nakaz pozwoliłby na przyspieszenie pomocy dziecku, zwłaszcza w sytuacji, gdy dziecko wykazuje chęć udziału w zajęciach świetlicowych, a dla rodziców problem stanowią dodatkowe obowiązki z tym związane, np. przyprowadzenie dziecka do świetlicy.

Średni odsetek obecności na zajęciach na przykładzie miesiąca kwietnia i października w kolejnych latach wynosił²⁶ w kwietniu 54,4%, a w październiku 49,7%.

(dowód: akta kontroli str. 132, 347, 354, 366, 375, 391, 593)

Wśród ankietowanych dzieci²⁷ 87,5% wskazało, że prowadzone w Świetlicy zajęcia są interesujące, tylko 12,5% oceniło, że zajęcia w placówce są nudne lub nieciekawe.

(dowód: akta kontroli str. 891)

3.1.5. Zasady współdziałania dla wszystkich wychowanków Świetlicy ustalono w Regulaminie wychowanka opracowanym przez wychowawców Świetlicy. Jak podali wychowawcy Świetlicy, regulamin ten był przedstawiany i omawiany z każdym dzieckiem przyjmowanym do Świetlicy oraz z rodzicem. Zasady w nim zawarte były przypominane co jakiś czas, zwłaszcza w sytuacjach kiedy któryś z wychowanków nie stosował się do tych zasad.

Zgodnie z przyjętymi zasadami, wychowanek powinien być m.in.: przestrzegać ogólnie przyjętych form kulturalnego zachowania na Świetlicy i poza nią, tj. być uprzejmym i okazywać życzliwe zainteresowanie ludźmi, być prawdomównym

²⁵ Na podstawie ewidencji obecności wychowanków za miesiące: styczeń 2013-2016 i październik 2013-2015.

²⁶ Na podstawie ewidencji obecności wychowanków w miesiącach: kwiecień 2013-2016 i październik 2013-2015.

²⁷ Na podstawie odpowiedzi 16 uczniów z 29 osób ankietowanych.

i rzetelnie wykonywać przyjęte zobowiązania, okazywać szacunek rodzicom, opiekunom, nauczycielom, wychowawcom i innym dorosłym, być koleżeńskim i uczynnym wobec kolegów, współdziałać w kształtowaniu przyjaznych stosunków współzycia w grupie świetlicowej, otaczać opieką młodszych i słabszych, bronić skrzywdzonych.

Regulamin wychowanka był umieszczony w widocznym miejscu, tj. na tablicach informacyjnych znajdujących się w trzech salach, w których odbywają się zajęcia z dziećmi.

(dowód: akta kontroli str. 384, 482, 641-642, 859, 862)

3.1.6. W badanym okresie Świetlica była czynna przez cały rok, we wszystkie dni robocze, w tym w miesiącach wakacyjnych (lipiec – sierpień) oraz w okresie ferii zimowych. Placówka była czynna przez sześć godzin od 12⁰⁰ do 18⁰⁰, a w czasie ferii zimowych: w 2015 r. od godziny 10⁰⁰ do 16³⁰, w 2016 r. od godziny 9⁰⁰ do 15⁰⁰. Zmiana godzin w tym okresie spowodowana była uczestnictwem wychowanków Świetlicy w zajęciach organizowanych przez Miasto dla wszystkich dzieci.

(dowód: akta kontroli str. 592)

Godziny pracy placówki były dostosowane do poszczególnych grup dzieci. Dzieci, które kończyły lekcje przed otwarciem Świetlicy miały przyznaną pomoc w formie obiadów w szkole, które wydawane były od godz. 12²⁰.

(dowód: akta kontroli str. 483, 486)

Miasto nie organizowało dojazdu dla dzieci na zajęcia do Świetlicy ani powrotu do domu. Według wyjaśnień Kierownika MOPS, rodzice nigdy nie zgłaszali potrzeby zorganizowania dojazdu dziecka na zajęcia świetlicowe, ponieważ sami byli w stanie zapewnić dzieciom transport.

(dowód: akta kontroli str. 483)

Na każdy rok objęty kontrolą Placówka opracowywała Roczne plany pracy Świetlicy Socjoterapeutycznej²⁸ w podziale na miesiące i tygodnie, obejmujące trzy razy w miesiącu zajęcia socjoterapeutyczne oparte na Całorocznym Programie Socjoterapeutycznym²⁹ oraz zajęcia dydaktyczne: m.in. artystyczne, kulinarne, komputerowe, relaksacyjne, rekreacyjne i zabawowe. Programy Socjoterapeutyczne obowiązywały we wszystkich grupach wiekowych, a tematy zajęć były takie same dla wszystkich dzieci. Według wyjaśnień Kierownika MOPS, sposób realizacji tematów uwarunkowany był wiekiem dzieci, jak dodała Kierownik MOPS, oprócz zajęć grupowych Świetlica prowadziła zajęcia indywidualne dla wychowanków służące minimalizowaniu braków edukacyjnych oraz dysfunkcji rozwojowych. Zajęcia takie inicjowali wychowawcy Świetlicy, kiedy dostrzegali u dziecka opanowanie treści materiału w niewystarczającym stopniu lub jego braki rozwojowe.

Na przykładzie dwóch badanych miesięcy³⁰ stwierdzono, że w Świetlicy zrealizowano niemal pełną tematykę, zgodnie z przyjętym Programem Socjoterapeutycznym na ten okres³¹, za wyjątkiem dwóch z 24 tematów: „Mity alkoholowe” oraz „Mechanizmy i skutki uzależnienia”. Zajęcia odbywały się w formie m.in.: pogadanek i rozmów na dany temat. Na przykładzie dwóch badanych tygodni³² ustalono, że zajęcia socjoterapeutyczne odbywały się zgodnie z przyjętym

²⁸ Zwane dalej „Planami pracy”.

²⁹ Zwanym dalej „Programem Socjoterapeutycznym”.

³⁰ Stycznia 2016 r. i marca 2016 r.

³¹ Z 24 zaplanowanych tematów zajęć w Programie Socjoterapeutycznym, zrealizowano 22.

³² Czwartego tygodnia w styczniu 2016 r. i pierwszego tygodnia w marcu 2016 r.

Planem pracy na 2016 r. Natomiast w przypadku zajęć dydaktycznych ustalono, że zaplanowane na ostatni tydzień stycznia 2016 r. zajęcia rekreacyjne i zabawowe tj.: „Wesoły karnawał - zabawa mini playback show” i przyjęcie urodzinowe jednej z wychowanek odbyły się wcześniej, w miejsce zajęć multimedialnych z j. polskiego i matematyki przeprowadzono zajęcia z j. angielskiego, a nie przeprowadzono zajęć dydaktycznych pt. „Pamięć i koncentracja, ortografia, czytanie”. Natomiast w marcu nie przeprowadzono pogadanki nt. „Jaką rolę w życiu pełnią kobiety” i nie odbyły się zaplanowane zajęcia plastyczno-techniczne pt. „Laurka dla Pani” oraz „Uzupełnianie świetlicowej kroniki”.

Kierownik MOPS w wyjaśnieniach podała: *„Nasza Świetlica jest małą placówką z małą ilością dzieci, biorąc pod uwagę, że w różnych miesiącach i dniach liczba dzieci zmienia się, zajęcia przeprowadzane są zgodnie z planem ale wymaga to dużej elastyczności w kwestii formuły danych zajęć. Czasem zajęcia przeprowadzane są w grupie dzieci, które w danym dniu przyszły do Świetlicy i niekoniecznie jest to grupa stała. Zdarza się, że z powodu zaistniałej sytuacji szkolnej, tj. dzieci mają zapowiedzianą kartkówkę na następną dzień i konieczne jest powtórzenie materiału, dlatego zajęcia zaplanowane na ten dzień ulegają przesunięciu”.*

(dowód: akta kontroli str. 288-346, 390, 1148-1156)

3.1.7. W badanym okresie w Świetlicy zatrudnionych było dwóch wychowawców na czas nieokreślony w wymiarze $\frac{3}{4}$ etatu, a w 2014 r. dodatkowo jeden wychowawca na czas określony, również w wymiarze $\frac{3}{4}$ etatu³³. Według Kierownika Ośrodka wymiar etatowy był wystarczający do realizacji zadań Świetlicy i nie zwracano się do Urzędu Miasta o zatrudnienie dodatkowych pracowników.

W placówce pracowały także osoby wspomagające pracę wychowawców, które uczestniczyły wspólnie z wychowawcami w organizowaniu i przeprowadzaniu zajęć, zatrudnione na podstawie umów cywilnoprawnych (umowy zlecenia). Liczba tych osób w kolejnych latach wynosiła: jedna w 2013 r., trzy w 2014 r. (z tego jedna została zatrudniona na stanowisko wychowawcy, jedna zrezygnowała z dalszej pracy), dwie w 2015 r. - dwie osoby (z tego jedna zrezygnowała z dalszego zatrudnienia) i jedna w 2016 r.

Pracownikami Świetlicy były kobiety i mężczyźni. W 2014 r. pracował jeden mężczyzna, a w 2015 r. dwóch³⁴.

(dowód: akta kontroli str. 490-491)

Współpraca Świetlicy z wolontariuszami była sporadyczna. Według informacji Kierownika MOPS, przy organizacji Olimpiady Świetlicowej w 2016 r. współpracowano z Drużyną Harcerską z Imielina oraz z Katolickim Stowarzyszeniem Młodzieży, swoją pomoc w organizacji imprezy zgłosiło również kilku wychowanków Świetlicy, w tym dwóch członków Ochotniczej Straży Pożarnej.

(dowód: akta kontroli str. 276, 278)

3.1.8. Wszystkie osoby pracujące z dziećmi w Świetlicy spełniły wymagania określone w art. 26 ustawy o wspieraniu rodziny.

Wychowawcy posiadali wykształcenie wyższe magisterskie na kierunku pedagogika. Jeden z nich ukończył studia o specjalności terapia pedagogiczna, drugi

³³Zmiana osoby na stanowisku wychowawcy wystąpiła tylko w 2014 r. - jedna osoba zrezygnowała z pracy ale jej miejsce zajęła osoba, która wcześniej pracowała na umowę zlecenie jako wspomagająca pracę wychowawców.

³⁴Zatrudnieni na umowę zlecenie jako osoby wspierające pracę wychowawców: od 6 czerwca 2014 r. do 28 lutego 2015 r. (powodem rozwiązania umowy była zmiana czasu pracy firmy, w której pracownik był zatrudniony na stałe) i od 16 marca do 30 czerwca 2015 r. (powodem rozwiązania umowy było znalezienie nowego zatrudnienia).

wychowawca posiadał ukończone studia wyższe zawodowe w zakresie nauczania początkowego i wychowania przedszkolnego z logopedią szkolną, roczne doświadczenie zawodowe, jako terapeuta zajęciowy w Stowarzyszeniu Pomocy Dzieciom Niepełnosprawnym w Imielinie oraz ukończony 40 godzinny kurs „Zajęcia socjoterapeutyczne w pracy z dziećmi i młodzieżą z wykorzystaniem pedagogiki zabawy”.

Osoby wspomagające pracę wychowawców posiadały wykształcenie wyższe magisterskie na kierunku pedagogika, a jedna z nich posiadała wykształcenie wyższe magisterskie na kierunku Filologia Polska w specjalności nauczycielskiej, studia podyplomowe w zakresie zintegrowana edukacja przedszkolna i wczesnoszkolna oraz dodatkowo posiadała kwalifikacje zawodowe w postaci przygotowania pedagogicznego w wymiarze 150 godzin bloku przedmiotów psychologicznych i pedagogicznych oraz doświadczenie zawodowe w zawodzie nauczyciela.

Kierownik MOPS, pełniący nadzór nad placówką wsparcia dziennego, posiadał wyższe wykształcenie magisterskie na kierunku socjologia i tym samym spełniał wymagania określone w art. 25 ustawy o wspieraniu rodziny.

W badanym okresie wychowawcy brali udział w następujących szkoleniach: „Organizacja placówek wsparcia dziennego. Zmiany prawne i organizacyjne”, „Zajęcia socjoterapeutyczne w pracy z dziećmi i młodzieżą z wykorzystaniem pedagogiki zabawy”, „Trening interpersonalny”, „Praktyczna diagnoza psychologiczna, a sporządzanie opinii psychologicznych różnego typu”, „Diagnoza i pomoc psychologiczna w ujęciu systemowym”, „Agresja i autoagresja u dzieci i młodzieży”, „Procedura niebieskiej karty”. Wychowawcy nie brali udziału w szkoleniach superwizyjnych, gdyż jak pisał Kierownik MOPS wychowawcy nie zgłaszali potrzeby udziału w tego rodzaju szkoleniach. Dodała, że wychowawcy Świetlicy brali udział w spotkaniach organizowanych na terenie powiatu, podczas których wychowawcy placówek wsparcia dziennego omawiali problemy z jakimi spotykali się w codziennej pracy, pomagali znaleźć rozwiązania w trudnych sytuacjach, wymieniali się doświadczeniami zawodowymi i omawiali przepisy prawne.

Na szkolenia wychowawców wydatkowano 400 zł w 2014 r. i 700 zł w 2015 r.

(dowód: akta kontroli str. 498-501, 488-489)

Przeważająca większość ankietowanych dzieci (75,0%) wskazała, że przy trudnościach w nauce mogą liczyć na pomoc każdego wychowawcy Świetlicy, a 31,3% z nich oceniła, że mając kłopoty w domu lub w szkole może liczyć na pomoc wychowawców.

(dowód: akta kontroli str. 890)

3.1.9. Świetlica prowadziła dożywianie dzieci w formie kanapek lub drożdżówek, a w okresie ferii zimowych zapewniono dzieciom ciepły posiłek w postaci zupy.

Koszty wyżywienia wyniosły:

- 9,9 tys. zł w 2013 r. (w tym: 5,8 tys. zł sfinansowano ze środków własnych gminy i 4,1 tys. zł ze środków dotacji z programu na zadania pn. „Wzmocnienie działalności placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży funkcjonującej na terenie województwa śląskiego”),
- 10,9 tys. zł w 2014 r. (w tym: 5,4 tys. zł sfinansowano ze środków własnych gminy i 5,5 tys. zł ze środków dotacji z programu na zadania

pn. „Wzmocnienie działalności placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży funkcjonującej na terenie województwa śląskiego”),

- 7,0 tys. zł w 2015 r. (sfinansowano ze środków własnych gminy),
- 2,2 tys. zł w I półroczu 2016 r. (sfinansowano ze środków własnych gminy).

(dowód: akta kontroli str. 391, 393)

3.1.10. W badanym okresie w Świetlicy przeprowadzono pięć kontroli zewnętrznych:

W latach 2013-2016 (I połowa) Państwowy Inspektor Sanitarno-Epidemiologiczny w Tychach przeprowadził cztery kontrole z zakresu oceny stanu sanitarnego placówki pracy pozaszkolnej oraz oceny przestrzegania ustawy o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych. W wyniku tych kontroli nie stwierdzono naruszeń, poza 2013 r., w którym stwierdzono brudne i zakurzone ściany w szatni dla dzieci przy wejściu głównym, które zostały odmalowane.

W 2014 r. Śląski Urząd Wojewódzki³⁵ przeprowadził kontrolę kompleksową w zakresie prawidłowości realizacji zadań własnych gminy i zadań zleconych z zakresu administracji rządowej, określonych w ustawie o pomocy społecznej. W wyniku tej kontroli stwierdzono m.in., że w ramach struktur MOPS w Imielinie działa Świetlica, która nie mieści się w katalogu jednostek pomocy społecznej. W maju 2015 r. Burmistrz Miasta poinformował ŚUW o zaplanowanej na listopad 2015 r. Sesji Rady Miasta, której jednym z tematów miało być omówienie wnioskowanego zalecenia pokontrolnego dotyczącego wyodrębnienia placówki wsparcia dziennego ze struktur MOPS. Ostatecznie jak podał Burmistrz Miasta *„zmiana przepisów w związku z ustawą z dnia 25 czerwca 2015 r. o zmianie ustawy o samorządzie gminnym i niektórych innych ustaw³⁶ pozwoliła na kontynuację działalności Świetlicy Socjoterapeutycznej w strukturach MOPS w Imielinie”*.

Urząd Miasta nie przeprowadzał kontroli Świetlicy w badanym okresie.

(dowód: akta kontroli str. 141-148, 159, 161, 485, 616-639)

3.1.11. W latach 2013-2016 (I półrocze) nie odnotowano skarg ani zażaleń na działalność placówki.

(dowód: akta kontroli str. 141)

3.1.12. Świetlica została zlokalizowana w samodzielnym budynku, w którym stworzono dogodne warunki do prawidłowego funkcjonowania placówki i spełniono wymogi wynikające z § 3 rozporządzenia w sprawie warunków lokalowych i sanitarnych, tj. Świetlica wyposażona była w trzy toalety (w jednej znajdował się natrysk), ściany we wszystkich pomieszczeniach były odmalowane, a w kuchni, szatni i toaletach pokryte materiałami zmywalnymi, posiadała trzy sale do prowadzenia zajęć grupowych i socjoterapeutycznych. Ponadto, z uwagi na sąsiednie usytuowanie obiektów MOSiR, dzieci mogły korzystać z sali do ćwiczeń, znajdującej się w budynku MOSiR oraz zewnętrznego boiska.

(dowód: akta kontroli str. 641-642)

3.2. Skuteczność pracy placówki wsparcia dziennego

Opis stanu faktycznego

3.2.1. W okresie objętym kontrolą w pieczy zastępczej umieszczono w 2013 r. dwoje wychowanków Świetlicy i jednego w 2014 r.

(dowód: akta kontroli str. 207)

³⁵ Zwany dalej „ŚUW”.

³⁶ Dz. U z 2015 r., poz.1045.

Spośród objętych szczegółowym badaniem 30 losowo wybranych wychowanków³⁷, 28 dzieci było skierowanych przez MOPS w Imielinie oraz dwoje dzieci zgłoszonych przez rodziców. Nie wystąpiły przypadki skierowania dziecka przez Sąd.

(dowód: akta kontroli str. 651, 889-890)

W badanej dokumentacji ww. 30 dzieci znajdowały się umowy z rodzicami oraz odrębne dokumenty, w których rodzice zobowiązywali się do odbierania dziecka po zajęciach świetlicowych, wyrażali zgodę na: przetwarzanie danych osobowych, na wykorzystanie wizerunku dziecka³⁸, indywidualne konsultacje wychowawców Świetlicy z pedagogiem oraz psychologiem szkolnym w sprawie dziecka, udzielenie pierwszej pomocy, wezwanie pogotowia ratunkowego, przewiezienie dziecka do szpitala w sytuacji nagłej konieczności, udział dziecka w zajęciach rekreacyjno-sportowych, udział dziecka w wyjściach i wycieczkach pod opieką wychowawcy organizowanych w ramach zajęć dydaktycznych, wychowawczych, opiekuńczych i profilaktycznych; wgląd do dzienników elektronicznych w celu analizy wyników edukacyjnych dzieci.

(dowód: akta kontroli str. 655)

W badanej dokumentacji każdego dziecka znajdowała się diagnoza sporządzona przez wychowawców Świetlicy, w której odnoszono się do relacji dziecka z dorosłymi, rówieśnikami, relacji z samym sobą, a także z wykonywanymi przez wychowanka zadaniami. Diagnozę aktualizowano po roku od sporządzenia pierwszej diagnozy.

Dla 21 z 30 wychowanków pierwszą diagnozę sporządzono w ciągu jednego miesiąca od przybycia do placówki. W siedmiu przypadkach diagnozę opracowano w czasie od 2 do 5 miesięcy od przybycia. Jak wyjaśnił wychowawca powodem był nadmiar obowiązków. Jedno z dzieci zostało zdiagnozowane po upływie roku od przybycia do placówki, co według Kierownika MOPS było zaniedbaniem wychowawcy³⁹. Drugie dziecko po przybyciu do placówki za pierwszym (osiem miesięcy) i drugim razem (cztery miesiące) nie było zdiagnozowane, diagnoza została opracowana w ciągu jednego miesiąca dopiero przy trzecim przybyciu dziecka do placówki. Jak wyjaśniła Kierownik MOPS opóźnienie w sporządzeniu diagnozy spowodowane było niską frekwencją wychowanka oraz dwukrotną rezygnacją rodziców z udziału dziecka w zajęciach świetlicowych i powrotem dziecka do Świetlicy.

Średni czas opracowania diagnozy dla całej próby przekroczył 2 m-ce.

(dowód: akta kontroli str. 651-652, 713, 730, 856-857)

NIK zwraca uwagę, że do Świetlicy przyjmowane są dzieci, którym bezwzględnie potrzebne jest wsparcie instytucjonalne, a pomoc winna być im udzielona szybko i bez zbędnej zwłoki. Aby móc realizować zadania określone w art. 24 ust. 3 ustawy o wspieraniu rodziny, konieczne jest rozpoznanie dysfunkcji dziecka, a szybkie opracowanie diagnozy problemów dziecka i planu pracy z nim, niewątpliwie może przyspieszyć udzielenie dziecku profesjonalnego wsparcia.

W wybranej próbie, w latach 2013-2015 dla wychowanków prowadzono miesięczne karty zmian, w których dokonywano oceny 33 cech dziecka (m.in. krzykliwość, upór, wrogość, wrażliwość na uczucia innych, współpraca, ujawnianie własnych

³⁷ Do badania wybrano wszystkie dzieci aktualnie uczestniczące w zajęciach Świetlicowych, które uczęszczały do placówki minimum rok – 11 dzieci oraz dziewięć dzieci, które w kontrolowanym okresie ukończyły udział w zajęciach świetlicowych, przy czym uczęszczały do placówki minimum rok.

³⁸ Zdjęcia umieszczane w kronice prowadzonej w Świetlicy, w artykułach prasowych.

³⁹ Zatrudnionego do dnia 31 maja 2014 r.

problemów, wyrażanie wprost uczuć negatywnych, ciepła i bliskości) w skali 1-5. W 2016 r. zaprzestano stosowania kart zmian, z uwagi na fakt, iż jak podali wychowawcy Świetlicy, nie dawały one pełnego obrazu zachowań i postępowań dzieci. Od września 2016 r. prowadzony był tzw. „dziennik obserwacji”, w którym odnotowywane były codzienne informacje o zachowaniu wychowanka, a na koniec miesiąca dokonywana była ocena tych zachowań.

NIK zauważa jednak, że w żadnym dokumencie nie odnotowywano sposobu i metod pracy z dzieckiem i ich wpływu na jego zachowanie i postępowanie.

(dowód: akta kontroli str. 651-656, 849-852, 859-860, 862-863, 890)

Większość ankietowanych wychowanków (62,5%) stwierdziła, że jest bardzo zadowolona z uczęszczania do świetlicy. Dzieci wskazywały, że gdy zdarza im się nie pójść do Świetlicy to jest im bardzo smutno (31,3%) i żałują, że nie zobaczą się z kolegami (25,0%), a także wychowawcami świetlicy (18,8%). Większość z wychowanków zaznaczyła, że gdy zdarza się im być smutnym, przygnębionym lub zagniewanym, zawsze któryś z wychowawców w placówce starał się im pomóc (75,0%), a mając kłopoty w domu lub w szkole mogli liczyć na pomoc ze strony wychowawców (31,3%). Udział w zajęciach świetlicowych nauczył dzieci przede wszystkim, jak wskazali ankietowani, używania zwrotów grzecznościowych, systematycznego odrabiania lekcji, mówienia szczerze o swoich kłopotach i trudnościach.

Przeważająca większość ankietowanych rodziców⁴⁰ wskazywała, że dziecko bardzo chętnie chodzi na zajęcia do Świetlicy (81,3%) i są bardzo zadowoleni z uczęszczania dziecka do placówki (87,5%). Połowa ankietowanych rodziców wskazała, że zachowanie dziecka się poprawiło, chętnie pomaga rodzeństwu lub rodzicom, jest grzeczniejsze, nie chodzi na wagary i lepiej się uczy.

Wśród ankietowanych nauczycieli wychowawców szkolnych⁴¹ dzieci najczęściej oceniano, że zachowanie dzieci uczęszczających do świetlicy uległo poprawie (48,4%), są grzeczniejsze, chętniej pomagają kolegom w szkole i lepiej się uczą. Częstą odpowiedzią wychowawców był jednak brak zmian w zachowaniu ucznia (37,9%).

(dowód: akta kontroli str. 651-656, 860, 863, 865-886, 889-890)

Placówka nie posiadała dokumentów wskazujących na zakres współpracy z rodzicami/opiekunami prawnymi wychowanków. Jak podali wychowawcy Świetlicy, współpraca z rodzicami odbywała się przede wszystkim telefonicznie oraz na bieżąco podczas przyprowadzania lub odbierania dziecka ze Świetlicy. Podczas tych rozmów przekazywane były informacje dot. zachowań dzieci (zwłaszcza niepokojących), braku udziału dziecka w zajęciach oraz najbliższych planów Świetlicy lub zaproszeń na organizowane imprezy. Z rodzicami dzieci spotykaliśmy się podczas organizowanych imprez (m.in. festynów rodzinnych, dnia matki, wigilia). Wychowawcy dodali, że występowały przypadki, kiedy odwiedzali rodziny w domach dzieci i przeprowadzali rozmowy z rodzicami, zwłaszcza w sytuacji nieobecności dziecka na zajęciach i braku kontaktu telefonicznego z rodzicami.

Wśród ankietowanych rodziców połowa wskazała, że kontaktuje się ze Świetlicą częściej niż raz w miesiącu (50,0%) lub częściej niż raz na dwa miesiące (18,8%).

(dowód: akta kontroli str. 651, 860, 863, 889)

⁴⁰ Na przykładzie odpowiedzi 16 z 29 ankietowanych.

⁴¹ Na przykładzie 30 odpowiedzi z 30 ankietowanych.

Placówka nie posiadała dokumentów wskazujących na zakres współpracy z placówkami oświatowymi, za wyjątkiem ankiet znajdujących się w teczkach osobowych czterech wychowanków wypełnionych przez nauczycieli wychowawców szkolnych. Według wyjaśnień wychowawców Świetlicy, utrzymywano stały kontakt osobisty z pedagogiem szkolnym i wychowawcami dzieci, które stwarzają problemy wychowawcze i mają problemy edukacyjne. Ponadto jeden z wychowawców podał, że brał udział w spotkaniach i rozmowach z Kuratorem sprawującym opiekę nad jedną z rodzin w celu wypracowania wspólnego sposobu postępowania. W teczkach osobowych dzieci nie dokumentowano faktów dotyczących opieki kuratorów, tymczasem wg dokumentacji MOPS, opieka kuratora była sprawowana w rodzinach aż siedmiu z 30 badanych wychowanków.

W kontrolowanym okresie pracownicy Świetlicy nie współpracowali z podmiotami leczniczymi⁴². Jak wyjaśniła Kierownik MOPS, nie było potrzeby nawiązywania takiej współpracy.

(dowód: akta kontroli str. 653, 857, 860, 863)

W ankietach, wskazując co należałoby zmienić w placówce, aby praca przynosiła większe efekty w postaci poprawy funkcjonowania dzieci w szkole, nauczyciele zwracali głównie uwagę na zwiększenie częstotliwości kontaktów wychowawców świetlicowych z wychowawcami dzieci, usprawnienie przepływu informacji, a także wypracowanie wspólnego stanowiska w postępowaniu z dziećmi.

(dowód: akta kontroli str. 653, 860, 863, 890)

Zdaniem NIK, w związku z powyższymi opiniami nauczycieli wychowawców ze szkół, do których uczęszczali podopieczni Świetlicy oraz brakiem udokumentowanej współpracy z placówkami oświatowymi (za wyjątkiem czterech ww. ankiet), istnieje potrzeba zwiększenia zakresu takiej współpracy.

W kontrolowanym okresie do placówki powróciło z badanej próby dwoje dzieci z jednej rodziny. Jak podała Kierownik MOPS przyczyną powrotu dzieci była pogarszająca się sytuacja w rodzinie byłych wychowanków Świetlicy. Dodała, że stała współpraca wychowawców Świetlicy z pracownikami socjalnymi pozwala na bieżący przepływ informacji o pojawiających się problemach w rodzinach.

(dowód: akta kontroli str. 656, 857-858)

Z próby 30 dzieci, troje wychowanków Świetlicy zostało umieszczonych w pieczy zastępczej, przy czym dwoje z nich wróciło do rodziny biologicznej po upływie miesiąca. Placówka nie posiadała dokumentacji w tym zakresie. Z dokumentacji MOPS wynikało, że:

- w przypadku jednego dziecka matka była osobą samotnie wychowującą trójkę dzieci, która 16 lipca 2014 r. uległa wypadkowi. W wyniku tego stała się w znacznym stopniu osobą niepełnosprawną i niezdolną do opieki nad dziećmi. Rodzina korzystała z pomocy MOPS poprzez zapewnienie posiłków w szkole dla dzieci, zakup opału, świadczeń rodzinnych i pielęgnacyjnych, posiłków dla dzieci w szkole, zasiłków celowych na: żywność, odzież, środki czystości,
- pozostała dwójka rodzeństwa w 2013 r. znalazła się pod opieką babci w związku z agresywnym zachowaniem matki wobec dzieci i założeniem dla niej „niebieskiej karty”. Po miesiącu pobytu w pieczy zastępczej dzieci powróciły do rodziny biologicznej.

(dowód: akta kontroli str. 643-644)

⁴² Na podstawie badanej próby dokumentacji 30 wychowanków Świetlicy.

Z badanej próby 30 dzieci tylko jedno nie korzystało z pomocy MOPS, z uwagi na dobrą sytuację finansową rodziny, pozostałe rodziny korzystały zasiłków celowych m.in. na: żywność, opał, środki czystości, zakup obuwia i odzieży, wykup leków, bony, paczki świąteczne dla dzieci, posiłki w szkole, dofinansowania do kolonii letnich dzieci, i do „zielonej szkoły”.

(dowód: akta kontroli str. 736)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki, w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

Dla żadnego z 30 wychowanków, których dokumentację objęto badaniem, nie opracowano indywidualnych planów pracy/indywidualnych programów korekcyjnych, wymaganych § 24 ust. 3 pkt 2 ustawy o wspieraniu rodziny, oraz § 4 Regulaminu.

(dowód: akta kontroli str. 28, 651-656, 859-860, 862-863, 890)

Jak wyjaśniła Kierownik MOPS „w Świetlicy tworzony jest całoroczny program oraz plan pracy opracowany i dostosowany do indywidualnych potrzeb dzieci uczęszczających na zajęcia do Świetlicy. Z uwagi na małą liczbę dzieci biorących udział w zajęciach Świetlicy zajęcia są prowadzone w sposób ukierunkowany na indywidualne potrzeby każdego wychowanka z szczególnym uwzględnieniem zaobserwowanych braków i dysfunkcji rozwojowych”.

(dowód: akta kontroli str. 857)

Zdaniem NIK, ww. programy i plany nie ustalają indywidualnych działań korygujących, uwzględniających specyfikę sytuacji każdego dziecka. W związku z tym nie mogą być uznane, jako ww. programy korekcyjne wymagane przepisami § 24 ust. 3 pkt 2 ustawy o wspieraniu rodziny.

Ocena cząstkowa

MOPS zapewniał właściwe warunki lokalowe w Świetlicy, Placówka mieściła się w wyodrębnionym budynku i spełniała wymogi określone w § 3 rozporządzenia w sprawie wymagań lokalowych i sanitarnych. Posiadała zaplecze kuchenne i możliwość korzystania z sali do ćwiczeń oraz zewnętrznego boiska Miejskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji⁴³. Osoby pracujące z dziećmi spełniały wymagania określone w at. 26 ustawy o wspieraniu rodziny. Godziny pracy Świetlicy były dostosowane do potrzeb dzieci uczestniczących w zajęciach, Świetlica dostępna była przez sześć godzin dziennie od poniedziałku do piątku, w tym w okresie wakacji letnich i ferii zimowych.

Na podstawie badania dokumentacji 30 wychowanków ustalono, że opracowano diagnozy wychowanków i ich aktualizacje. Nie dokumentowano jednak sposobu i metod pracy z dzieckiem i ich wpływu na jego zachowanie i postępowanie. Ponadto, poza czterema ankietami, brak było dokumentów świadczących o współpracy Świetlicy z placówkami oświatowymi. Jednocześnie ankietowani nauczyciele wychowawcy ze szkół, do których uczęszczali podopieczni Świetlicy, zwracali uwagę na konieczność zwiększenia częstotliwości kontaktów wychowawców Świetlicy z nauczycielami, Wskazuje to na konieczność zwiększenia zakresu współpracy Świetlicy z placówkami oświatowymi.

Stwierdzono nieprawidłowość polegającą na braku indywidualnych planów pracy wynikających z ustawy o wspieraniu rodziny oraz z Regulaminu. Brak było również dokumentów potwierdzających współpracę z rodzicami i placówkami oświatowymi. Wprawdzie ankietowani rodzice i dzieci dobrze oceniali pracę Świetlicy, jednak wobec braku dokumentacji dot. planowanych działań indywidualnych i ich efektów niemożliwa jest ocena skuteczności pracy Świetlicy.

⁴³ Zwanego dalej „MOSIR”.

IV. Uwagi i wnioski

Uwagi NIK zwraca uwagę, że brak indywidualnych planów pracy/indywidualnych programów korekcyjnych oraz brak odnotowywania wpływu konkretnych działań podejmowanych przez wychowawców Świetlicy na zachowanie podopiecznego uniemożliwia rzetelną ocenę skuteczności działań wychowawczych. Ogranicza to możliwość adekwatnej korekty przyjętych założeń i wypracowania lepszych metod udzielenia pomocy i wsparcia podopiecznych Świetlicy.

Wnioski pokontrolne Przedstawiając powyższe oceny, wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli⁴⁴, wnosi o:

1. **Opracowanie indywidualnych planów pracy z dziećmi.**
2. **Zapewnienie rzetelności danych w Sprawozdaniach z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA – G1.**
3. **Ujmowanie wydatków ponoszonych na funkcjonowanie placówek wsparcia dziennego we właściwym rozdziale klasyfikacji budżetowej.**

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia zastrzeżeń Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Katowicach.

Obowiązek poinformowania NIK o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Katowice, dnia 15 grudnia 2016 r.

**Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Katowicach**

**Kontroler
Bogusława Pala
Specjalista kontroli państwowej**

⁴⁴ Dz. U. z 2015 r., poz. 1096 ze zm.